

VIII. Lastensuojelulautakunta.

Lastensuojelulautakunnan vuodelta 1929 antama kertomus¹⁾ oli seuraavansisältöinen:

Lautakunnan kokoonpano. Lastensuojelulautakuntaan kuuluivat vuonna 1929 professori M. Ruuth puheenjohtajana ja rouva A. Huotari varapuheenjohtajana sekä muina jäseninä oikeusneuvosmies T. Nilsson, kirjanpitäjä B. Tabelle, lääketieteenliseniaatti U. Tötterman, rouva L. Uurtamo ja professori A. Ylppö.

Lautakunta kansakoulujohtokuntana. Koska lastensuojelulautakunta toimii samalla koulukodeissa olevien kansakoulujen johtokuntana, kehoitettiin kiertokirjeellä kaikkia koulukotien vaalikelpoisia opettajia ja opettajattaria valitsemaan edustajan, jonka tulisi olla saapuvilla sellaisissa kokouksissa, joissa käsiteltiin varsinaisesti koulua koskevia kysymyksiä. Opettajakunnan edustajaksi vuodeksi 1929 valittiin sittemmin johtajatar L. Ridvall ja varaedustajaksi opettaja T. Reino. Lautakunnan puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja hoitivat, siihen valittuina, vastaavat tehtävät johtokunnassa.

Opetuksen tarkastamisesta lautakunnan alaisissa kansa- ja ammatillisissa jatkokouluissa huolehti Helsingin kaupungin suomenkielisten kansakoulujen tarkastaja M. Pesonen ruotsinkielisten kansakoulujen tarkastajan R. Malmbergin avustamana.

Lastensuojelulautakunnan toimihenkilöt. Lastensuojelutoiminnan toimitusjohtajana toimi filosofianmaisteri R. Liukkonen, jolle ohjesäännön mukaisesti kuului myöskin lautakunnan sihteerin tehtävät ja kasvatuksellisista syistä huostaan otettujen lastenhuoltolaitosten valvonta. Lautakunnan kassa- ja tiliasiat ovat olleet vuoden 1920 alusta alkaen yhdistettynä köyhäinhoidon kassa- ja tilivirastoon, jossa niitä on hoitanut tämän viraston johtaja, kamreeri F. O. Rosendahl. Koulukotien sekä vastaanotto- ja ammattioppilaskodin lääkärinä oli lääketieteenliseniaatti E. O. Lindén, joka tarkasti myöskin tylsämielisten laitoksiin ja aistiviälliskouluihin pyrkivät lapset sekä yleensä 7 vuotta vanhemmat lautakunnan hoidokit ja lisäksi lautakunnan kesäksi maalle toimittamat lapset. Yleisen kansliaosaston kanslia-tehtäviä hoitivat neiti C. Nyström ja rouva D. Kangas ja kodeissakävijänä toimi neiti L. V. Lidman. Osastoon kuuluvaa rekisteri- ja tiedonantotoimistoa hoiti neiti M. Tawaststjerna neiti H. Stråhlmannin avustaessa häntä toimistolle ilmoitettujen lastensuojelutapausten tutkimisessa.

Lastenvalvojan virkaa hoiti hovioikeudenauskultantti H. Jukonen välikäisesti vuoden alusta toukokuun 21 p:ään, jolloin toimeen astui varatuomari

¹⁾ Eräät kertomusta seuranneet taulukkotiedot, joita ei ole tähän merkitty, on julkaistu Heltingin kaupungin tilastollisessa vuosikirjassa vuodelta 1930.

E. A. Aaltion jälkeen kaupunginvaltuuston siihen valitsema lakitieteenkandidaatti R. G. Kallia. Nuorisonhuoltajana sekä samalla lastenvalvojan varamiehenä toimi pastori K. F. Palomäki. Näiden johtamille osastoille kuuluvain aviottomain ja turvattomain lasten hoitoa valvoi lääketieteellisensiaatti E. R. Granholm etupäässä hänen johdollaan toimivien nais-tarkastajien neiti M. Ahlbergin ja rouva A. Stegmanin avustamina, joista edellinen huolehti 0—3 vuotiaista ja jälkimmäinen sitä vanhemmista lapsista. Neiti Ahlbergin välittömän ohjauksen alaisina naisopastajina toimivat sovitua piirijakoa noudattaen rouva O. Sarin sekä neidit I. Glansenstierna ja V. M. Wessman. Rouva Stegmanin ohjaamina työskentelivät naisopastajat rouva M. Ekholm ja neiti M. Ramstedt sekä rouva T. Ojanne helmikuun 1 p:ään, jolloin hänen seuraajakseen tuli neiti E. Keitilä. Kansliatehtäviä hoitivat turvattomain lasten osastolla neidit E. Ekholm ja G. Boldt sekä nuorisonhuoltojaostolla neiti E. Hirn. Aviottomain lasten osaston kanslia-tehtävistä huolehti rouva A. Aminoff ja neiti I. Pantsar.

Yhteisenä vahtimestarina lautakunnan kanslian kaikilla osastoilla toimi H. Niemura L. Bergenströmin avustamana.

Lautakunnan kokoukset. Lastensuojelulautakunta kokoontui säännöllisesti jokaisen kuukauden toisena ja neljäntenä tiistaina, paitsi kesä-, heinä- ja elokuun aikana, jolloin lautakunnan kokouksia tarvitsi pitää ainoastaan kerran kuukaudessa. Ylimääräisiä kokouksia oli vuoden kuluessa 7, lukuunottamatta erinäisiä tehtäviä varten valittujen toimikuntain tilapäisiä kokouksia. Kansakoulujohtokuntana, jolloin myöskin laitosten opettajakunnan edustaja otti osaa päätöksiin, käsitteli lautakunta asioita 2 eri kertaa. Lautakunnan kokouksissa toimintavuoden kuluessa pidetyt pöytäkirjat sisälsivät yhteensä 1,603 eri asiaa, joista 464 oli yleisen kansliaosaston, 396 aviottomain lasten osaston ja 743 turvattomain lasten osaston esittämiä.

Lähetetyt kirjelmät ja toimituskirjat. Lautakunnan tekemäin päätösten johdosta taikka muusta syystä lähetettiin kansliasta toimintavuoden kuluessa yhteensä 5,603 kirjelmää tai laajempaa esitystä, joista 402 lautakunnan puheenjohtajan ja sihteerin allekirjoittamia, 581 toimitusjohtajan lähettämiä, 80 rekisteritoimistosta, 1,287 köyhäinhoidollisten, 2,237 aviottomain lasten osastolta ja 1,016 nuorisonhuoltojaostolta toimitettuja. Näitä paitsi lähetettiin eri osastoilta yhteensä 1,501 kirjeellistä kansliaan kutsua lasten isille, äideille tai muille yksityisille henkilöille sekä nuorisonhuoltojaostolta joukko erinäisiä tiedusteluja, joita ei katsottu tarpeelliseksi rekisteröidä.

Holhoustoiminta. Lautakunnalle joulukuun 19 p:nä 1923 ja marraskuun 3 p:nä 1926 vahvistetun ohjesäännön mukaan siirtyi ammattiholhojalle kuulunut holhoustoiminta lastenvalvojalle. Aikaisemmin määrättyihin holhotteihin nähden ei ole kuitenkaan oikeudellista siirtoa toimitettu, vaan on lautakunnan toimitusjohtaja niistä edelleen vuonna 1929 huolehtinut. Tällaisia holhottavia oli vuoden alussa 120 ja vuoden lopussa 110.

Holhotit oli holhoaja sijoittanut seuraavasti:

Kaupungin koulukoteihin	12	Yksityisiin kasvatuskoteihin . .	32
Muihin lastenhuoltolaitoksiin ..	13	Sukulaistensa luokse	53
		Yhteensä	110

Holhottien koulunkäynnistä annetaan seuraavat tiedot:

Ei vielä valmistavassa koulussa	1
Kansakoulussa	30
Oppikoulussa	3
Ammattikoulussa	15
Saanut päästötodistuksen kansakoulusta	57
Keskeyttänyt koulunkäyntinsä ilman päästötodistusta	4
	Yhteensä 110

Ilmoitukset hoidon ja kasvatuksen puutteesta olevista lapsista. Lukuunottamatta lautakunnan nuorisonhuoltojaostolle ilmoitettuja 1,366 koulusta poisjäänyttä lasta kuin myöskin saman jaoston välityksellä 444 kesäksi maalle pyrkinyttä sekä 1,298 leikkikentille halunnutta lasta, on lautakunnan rekisteritoimistoon kertomusvuoden kuluessa jätetty yhteensä 1,459 ilmoitusta hoidon ja kasvatuksen puutteesta olevista lapsista, jakautuen tapaukset ilmoituksen tehneisiin nähden seuraavasti:

Köyhäinhoitolautakunta	84	Yksityiset lastensuojeluyhdis-	
Kansakoulutarkastajat	21	tykset	86
Poliisilaitoksen etsivä osasto ..	11	Yksityishenkilöt	677
Suojelupoliisi	12	Lastensuojelulautakunnan eri	
Muut viranomaiset	51	osastot	517
			Yhteensä 1,459

Ilmoituksen aiheuttivat seuraavat seikat:

Kasvatukselliset syyt	139	Lasten pahoinpitely tai huono	
Lasten aistivallisuus tai vähä-		hoito	48
lahjaisuus	28	Vanhempien huono elämä	124
» turvattomuus	596	Asuntopula	19
Aviottomia lapsia	466	Muita syitä	39
			Yhteensä 1,459

Yleinen kansliaosasto. Suojelukasvatusta tarvitsevia lapsia, joiden suhteen toivottiin yleisen kansliaosaston toimenpiteitä, oli edellämainituista 116. Kussakin yksityistapauksessa toimitetun tarkan tutkimuksen perusteella otti lautakunta 111 lasta huostaansa; muussa 5 tapauksessa eivät vanhemmat suostuneet luovuttamaan lapsiansa lautakunnalle. 14 aistivallisen ja raajarikkoisen lapsen puolesta toimitettiin sisään pääsyanomus heille soveltuviin hoitolaitoksiin.

Suojelukasvatusta varten huostaanotettujen lasten jakautuminen äidin kielen ja sukupuolen mukaan näkyi seuraavista luvuista:

	Poikia.	Tyttöjä.	Yhteensä.
Suomi	73	15	88
Ruotsi	13	10	23
	Yhteensä 86	25	111

Näistä lapsista oli 75 eli 67.6 % syntynyt Helsingissä ja 36 eli 32.4 % muilla paikkakunnilla. Avioliitossa syntyneitä oli 83 eli 74.8 % ja avion ulkopuolella syntyneitä 28 eli 25.2 %. Iän mukaan jakautuivat lapset seuraavasti:

— 7 vuotiaita	7	13—15 vuotiaita	32
7—9 »	4	15—18 »	21
9—13 »	47		<u>Yhteensä 111</u>

Lautakunnan huostaan joutuessaan asuivat lapset seuraavissa kaupunginosissa:

I	1	X	7	Vallila	6
III	3	XI	8	Hermannin	9
IV	5	XII	11	Toukola	1
V	3	XIII	4	Käpylä	1
VI	5	XIV	3	Saarissa	1
VII	4	Alueet rautatien län-		Muilla alueilla ..	35
VIII	2	sipuolella	2		
				<u>Yhteensä 111</u>	

Kasvatuksellisista syistä huostaanotetuista lapsista annettakoon vielä seuraavat tiedot:

Lapsia, jotka varhain olivat kadottaneet isänsä	41
» » » » » äitinsä	26
» joilla oli isäpuoli	15
» » » äitipuoli	5
» joissa ilmeni perinnöllistä rappeutuneisuutta tai henkistä vajakykyisyyttä	24

Yhteensä oli kansliaosaston huostassa 512 lasta, kuten allaolevista luvuista ilmenee:

Edelliseltä vuodelta jäljellä olevia	401
Vuoden varrella hoidettaviksi otettuja	111
Vuoden varrella poistettuja	102
Jäljellä seuraavaan vuoteen	410

Suurin osa näistä lapsista oli sijoitettuna kaupungin koulukoteihin. Varattomat tylsämieliset, kuuromykät sekä raajarikkoiset ja kaatuvatautiset lapset olivat, mikäli kunnan velvollisuus oli huolehtia heidän koulunkäynnistään, lastensuojelulautakunnan toimesta sijoitetut heille sopiviin laitoksiin ja pienekö määrä lapsia oli elätteellä lastenhoitolaitoksissa tai yksityishenkilöiden luona, niinkuin allaoleva yleiskatsaus lähemmin osoittaa:

	Suomenkielisiä.		Ruotsinkielisiä.		Yht.	Kaikkiaan.			
	Poikia.	Tyttöjä.	Poikia.	Tyttöjä.					
Kaupungin omissa laitoksissa	259	52	311	75	4	79	390		
Muissa lastenhoitolaitoksissa ja aistivallisuuskouluissa	40	31	71	14	15	29	100		
Yksityiskodeissa	11	8	19	1	2	3	22		
	<u>Yhteensä</u>		310	91	401	90	21	111	512

Lasten vanhempien säätö tai ammatti näkyy seuraavista luvuista:

	Luku.	%.
Ammattitaidottomia työläisiä	289	56.4
Tehdas- ja ammattitaitoisia työläisiä	152	29.7
Pikkuliikkeen harjoittajia ja palvelusmiehiä	61	11.9
Virkamiehiä ja tehtailijoita	10	2.0
Yhteensä	512	100.0

Avioliitossa syntyneitä oli 343 eli 67.0 % ja avion ulkopuolella 169 eli 33.0 %.

Vuonna 1929 oli kaikkiaan 76 lautakunnan hoidokkia sijoitettuna allamainituissa aistiviialiskouluissa y. m. sellaisissa laitoksissa:

	Uusia.	Eronneita.	Jäljellä vuoden lopussa.
Oulun kuuromykkäin koulussa	—	—	1
Jyväskylän kuuromykkäin koulussa	—	—	1
Turun kuuromykkäin koulussa	—	—	6
Ävikin koulukodissa Hyvinkäällä	1	1	1
Raajarikkoisten työkoulussa	—	—	2
» työkoulun huoltolaitoksessa	—	1	—
Perttulan tylsämielisten kasvatustaitoksessa	3	1	19
Toivolalan tylsämielisten kasvatustaitoksessa Muhoksella	4	—	7
Kuhankosken tyttökodissa Laukaassa	1	—	8
Sortavalan diakonissalaitoksessa	1	—	8
Helsingin diakonissalaitoksessa	7	—	12
Helsingin kaupungin kunnan sairaaloissa	1	—	4
Pitkäniemen keskuslaitoksessa	—	—	1
Yksityisessä kasvatustaitoksessa	2	1	2
Yhteensä	20	4	72

Alaikäiset lainrikkoajat. Paitsi edellämainittuja 512 lasta oli 18 alaikäistä lainrikkojaa heidän asiainsa tutkintoaikana lautakunnan hoidossa 1,218 päivää ja saatiin niistä sosialiministeriöltä 25,000 markan suuruinen korvaus.

Vastaanotto- ja ammattioppilaskoti. Lautakunnan huostaan otetuista lapsista koetetaan ensin Merikadun 21:ssä (Laivurinkadun 1:ssä) sijaitsevassa vastaanottokodissa tehdä mahdollisimman tarkkoja havaintoja, jotta heidät voitaisiin sittemmin terveydentilansa, erilaisten luonteenominaisuuksiensa ja siveellisen laatunsa perusteella sijoittaa kullekin parhaiten soveltuvaan laitokseen tai yksityiseen kasvatustaitotiin. Käytökseltään moitteettomat lapset voivat vastaanottokodissa asuen käydä kaupungin kansa- ja ammattikouluissa.

Samassa talossa, vaikka eri rakennuksessa toimiva ammattioppilaskoti taasen tarjoaa asuntoa ja hoitoa sellaisille lautakunnan alaisista laitoksista kaupunkiin käsityöläisoppiin tai tehtaiden työpajoihin siirtyville hoidoille, joilla ei ole kunnollista omaa kotia ja jotka eivät yksikseen jätettyinä voisi vielä tulla elämässä omin neuvoin toimeen.

Vastaanotto- ja ammattioppilaskodin johtajana toimi opettaja M. Tuokko, emännöitsijänä neiti E. Mäseli sekä hoitajattarena neiti I. Jääskeläinen. Ammattioppilaskotia hoiti neiti L. Lundén. Tätä paitsi oli kaikilla osastoilla yhteisesti keittäjä ja palvelija.

Hoidokkeja oli vuonna 1929 vastaanottokodissa kaikkiaan 201, niistä 109 suojelukasvatusta tarvitsevaa lasta ja 92 köyhäinhoidollista lasta. Ammattioppilaskodissa oli 36 hoidokkia.

Koulukodit. Vuonna 1929 oli kaupungilla maaseudulla seuraavat 5 oppilasasuntoloilla varustettua koulukotia:

Bengtsårin koulukoti siihen kuuluvine maataloineen Bromarvin pitäjässä oli kaksikielinen ja tarkoitettu korkeintaan 90 yläkansakoulun tai jatkokoulun ikäasteella olevalle pojalle. Toimihenkilökuntaan kuuluivat johtaja Hj. Ekholm, suomenkielisen osaston opettaja T. N. Oksanen, ruotsinkielisen osaston opettaja C. A. Collén ja kummankielisten jatkoloukkain opettaja V. L. Müller. Opettaja Oksanen oli kuitenkin koko syyslukukauden virkavapaana ja toimi hänen sijaisenaan opettaja J. Savolainen. Veistonopettajana oli A. I. Johansson ja emännöitsijänä H. A. Malmström. Näitä paitsi oli laitoksessa 3 lastenhoitajaa, suutari ja räätäli, puutarhuri, karjakko ja maataloustöiden johtaja, jotka antoivat samalla käytännöllistä opetusta eri käsityö-ammateissa, lämmittäjä, samalla seppä ja kalastaja, tallimies, renki, 2 pesijää, keittäjä, leipoja ja 3 palvelijaa.

Tavolan koulukoti Nummen pitäjässä, jossa on sijoja enintään 20 henkisesti vajakykyiselle pojalle. Johtaja-opettajana oli J. Jokinen; emännöitsijänä ja samalla hoitajattarena toimi neiti M. L. Leppäniemi, apunaan keittäjä.

Ryttylän koulukoti omine maatalouksineen Hausjärvellä voi ottaa vastaan 140 yläkansakoulun ja jatkokoulun ikäasteella olevaa suomenkielistä poikaa. Tämän laitoksen toiminnassa on kiinnitetty erikoista huomiota mahdollisimman monipuolisen ja tehokkaan ammattiopetuksen järjestämiseen. Laitoksen johtajana oli T. Rönkä, opettajina K. Ahtinen, T. Reino ja L. Kivekäs sekä veistonopettajana L. Keinänen ja metallitöiden opettajana V. J. Manner ja laitoksen emännöitsijänä H. Lipponen. Näitä paitsi kuuluivat Ryttylän toimihenkilökuntaan 5 lastenhoitajaa, suutari ja räätälimestari, seppä, lämmittäjä, puutarhuri, maataloustöiden johtaja, karjakko, tallimies, 2 muonamiestä, keittäjä, leipoja, 3 palvelijaa ja 2 pesijää.

Toivoniemen koulukoti omine maataloineen Lohjan pitäjässä oli tarkoitettu 40 suomenkieliselle tytölle. Toimihenkilökuntaan kuuluivat seuraavat henkilöt: johtajatar L. Ridvall, opettajatar I. Pesonen, emännöitsijä, samalla taloustöiden ohjaaja, T. M. Kalliosaari sekä hoitajatar ja samalla käsitöiden opettajatar H. Koivisto. Näitä paitsi oli laitoksessa maataloustöiden johtaja, karjakko, tallimies, 3 muonamiestä ja palvelija, joka toimi samalla puutarhan hoitajana.

Toivolon koulukodista Helsingin pitäjässä seuraa selostus myöhemmin (ks. siv. 48*).

Opetus koulukotien kouluissa oli järjestetty mikäli mahdollista noudattaen kaupungin kouluille vahvistettuja opetussuunnitelmia. Yläkansakoulun oppijakson suorittaneille oppilaille järjestettiin jatko-opetusta Bengtsårin, Ryttylän ja Toivoniemen koulukodeissa; kahdessa ensinmainitussa laitoksessa pantiin tällöin pääpaino puusepän-, suutarin-, räätälin-, sepän- ja puutarhurinammattiin sekä maatalouteen kuuluvien töiden oppimiseen, kun taas Toivoniemen jatkokoulussa pääasiallisesti opetettiin käsitöitä ja kotitaloudenhoitoa. Myöskin Toivolon koulukodissa oli lapsilla tietopuolisen opetuksen ohella tilaisuus saada harjoitusta käytännöllisissä kotiaskareissa ja puutarhanhoidossa.

Oppilasmäärä yleisen kansliaosaston tilastoihin kuuluvissa kouluissa oli helmikuun 1 p:nä 1930 283, josta Bengtsårisissa 82, Tavolassa 24, Ryttylässä 139 ja Toivoniemessä 38.

Sukupuolen ja äidinkielen mukaan oppilaat jakautuivat seuraavasti:

	Suomi.	Ruotsi.	Yhteensä.
Poikia	206	39	245
Tyttöjä	35	3	38
Yhteensä	241	42	283

Oppilaiden jakautuminen syntymäpaikan mukaan näkyy allaolevasta yhdistelmästä:

Helsinki	225	Muut Suomen kunnat	37
Helsinkiin rajoittuvat kunnat	5	Ulkomaat	4
Muut Uudenmaan läänin kunnat	12	Yhteensä	283

271:llä eli 95.8 %:lla oppilaista oli koti Helsingissä.

Oppilaiden ikä vaihteli 8:sta 18 vuoteen, kuten allaolevista luvuista tarkemmin ilmenee:

8 vuotta	1	12 vuotta	32	16 vuotta	45
9 »	7	13 »	40	17 »	26
10 »	7	14 »	49	18 »	3
11 »	17	15 »	56	Yhteensä	283

Lasten vanhemmat olivat 256 tapauksessa työläisiä, 21 tapauksessa pienammattinharjoittajia ja palveluskuntaa sekä 6 tapauksessa virkamiehiä.

Oppilaiden käytöksen huolellinen valvominen laitoksissa on erittäin tärkeä asia. Tyydytyksellä voidaankin merkitä, ettei hoidokkien käytöksessä, pienempiä hairahduksia ja muutamia karkausyrityksiä lukuunottamatta, ole suurin piirtein katsoen ollut vakavampaa muistuttamisen aihetta. Asianomaisten johtajain kuukausittain lautakunnan kansliaan lähettämien arvosittelujen mukaan on allamainitusta yhdistelmästä näkyvä prosenttimäärä kaikista oppilaista vuonna 1929 käyttäytyneet hyvin, tyydyttävästi tai huonosti.

	Bengtsår.	Tavola.	Ryttylä.	Toivoniemi.
Hyvin	88	77	84	58
Tyydyttävästi	6	20	11	33
Huonosti	6	3	5	9
Yhteensä	100	100	100	100

On yleensä osoittautunut vaikeaksi, varsinkin lautakunnan kansliasta käsin, saada lähempiä tietoja lautakunnan entisten hoidokkien oloista ja elämänvaiheista heidän erottuaan lautakunnan hoidosta. Ne tiedot, joita heidän kirjeenvaihdostaan tai muusta yhteydestään laitosten johtajain ja johtajattarien sekä aikaisempain kasvatuskotiensa kanssa on näiden välityksellä saatu, ovat säännöllisesti merkityt asianomaisten kansliassa säilytettävään asiakirjoihin. Vaikkakaan ne eivät riitä täydellisen tilaston esittämiseen, voidaan kuitenkin varmuudella sanoa, että valtava enemmistö pää-

kaupungin koulukotien entisistä oppilaista on kehittynyt hyödyllisiksi yhteiskunnan jäseniksi. Toiselta puolen täytyy ikävällä mainita, että vankeinhoito-hallituksesta sosialiministeriön lastensuojelutoimiston välityksellä saapuneiden ilmoitusten mukaan on 12 Bengtsårin, 1 Tavolan, 1 Vanjoen, 3 Karstun, 1 Ryttylän ja 1 Toivoniemen aikaisempaa hoidokkia ollut vuoden 1929 aikana suorittamassa oikeuden heille erilaisista rikoksista tuomitsemaa vankeusrangaistusta. Vuoden 1929 kuudessa poistetusta 102 oppilaasta on kanslia-osasto saanut seuraavat tiedot:

Opintojaan jatkaa ammattikouluissa y. m. kursseilla	19
Jatkaa kansa- tai oppikouluissa	8
Toimii käytännöllisellä alalla:	
puusepännöissä	6
metalliverstaissa	7
tehdastyöläisenä	1
suutarin-, räätälin- tai verhoilijantöissä	8
muurarin- tai maalarintöissä	2
vesi- ja lämpöjohto tai sähkötyömiehinä	2
asiapoikina	5
renkinä, palvelijattarena tai autonkuljettajana	18
maanviljelystöissä	6
Sairaalassa	4
Kunnalliskodissa	4
Ulkomailla tai merillä	2
Otettu kotikuntaan	2
Karkumatkalla	6
Aistivallisia	2
	Yhteensä 102

Lahjoitusrahastot. Lastensuojelulautakunnalle kuuluivat allamainitut lasten hyväksi lahjoitetut, rahatoimikonttorin hoidossa olevat rahastot, joiden pääoma ja käytettävissä olevat korkovarot joulukuun 31 p:nä 1929 nousivat seuraaviin määriin: Adolf Holmgrenin lahjoitusrahasto turvattomille äideille ja lapsille, pääoma 40,000 markkaa ja käytettävissä olevat korko-varat 3,634: 05 markkaa; Merikapteeni Lars Albert Grönholmin Helsingin orpolasten rahasto, pääoma 6,570 markkaa ja käytettävissä olevat korko-varat 384: 20 markkaa; Bergman puolisoitten lahjoitusrahasto jatko-opetuksen hankkimiseksi turvattomille lapsille, pääoma 61,000 markkaa ja käytettävissä olevat korko-varat 3,749: 35 markkaa.

Lastensuojelurahastoihin kuuluu myöskin aviopuolisoiden Gustaf ja Maria Hyvösen kaupungille lahjoittama omaisuus, jolla ylläpidetään Kotkan-kadun n:ossa 14 avattua lastenkotia hätääkärsiville suomea tai ruotsia puhuville lapsille. Lastenkodin hallintoa hoitaa lastensuojelulautakunnan valvonnan alainen viisijäseninen johtokunta, jonka lautakunta valitsee kolmeksi vuodeksi kerrallaan.

Uusia rakennuksia ja suurempia korjaustöitä. Sofianlehtoon rakennettavaa pikkulastenkotia varten oli rakennuskonttorin käytettävissä vuoden 1929 aikana 3,925,100 markan suuruinen siirtomääräraha, ja olikin mainittu raken-nus vuoden lopussa ulkonaisesti valmis ja sisustustyötkin jo hyvällä alulla. Bengtsårissa vuorilaudoitettiin ja maalattiin koulurakennus, uusitiin navetta

ja sikala lantasaaliöineen sekä rehulato ja rakennettiin puuvaja ja henkilökunnalle 3 uutta kellaria. Mainitsemisen arvoinen uudistus tässä laitoksessa on sähkövalaistuksen aikaansaaminen, jota varten oli järjestettävä amerikkalaisella Delco-koneistolla toimiva oma voimakeskus. Lukuunottamatta rakennuskonttorin Bengtsårin korjaustöihin varaamaa 99,500 markan määrärahaa, käytettiin näihin lautakunnan taloussäännön puitteissa yhteensä 375,000 markkaa. Ryttylässä uusittiin veistosalin vesikatto, ulkomaalattiin juhlasalirakennus ja suoritettiin erinäisiä muitakin korjaustöitä, joihin käytettiin yhteensä yli 77,000 markkaa. Toivoniemen päärakennus ulkomaalattiin ja puimalatoon rakennettiin lisävaja olkien säilyttämistä varten. Toivolan koulukodin käytettäväksi saatiin kaupungin jo edellisen vuoden lopulla liikemies G. Jankes'ilta ostama ¹⁾ Högåsin pensionaattirakennus, josta erinäisiä korjaustöitä suorittamalla sisustettiin viihtyisä tyttöoppilaiden asuntola.

Kun lastensuojelulautakunnalle kuuluva alaikäisten lainrikkojain huoltaminen heidän asiainsa tutkintoaikana oli osoittautunut lautakunnan vastaanottokodissa vaikeaksi ja muutenkin vähemmän sopivaksi, järjestettiin näille erikoinen huoltola Toivolan portin edustalla sijaitsevaan Lindbäckin huvilaan, jonka kaupunki oli ostanut 101,525 markan hinnalla ja jonka kuntoonlaittaminen yhdessä edellämainitun Jankes'in huvilan kanssa tuli maksamaan lähes 89,000 markkaa.

Lastentarhaiässä olevain normaalilasten hoitolaksi saatiin Huopalahdessa sijaitseva vanha Reijolan sairaalarakennus, jonka sisäkorjaukset, pieneen piirakennukseen järjestetty karanteeniosasto mukaanluettuna tulivat maksamaan lähes 220,000 markkaa. Reijolan Lastenkodin avaamisen jälkeen voidaan Kullatorpan ylärakennukseen sijoittaa yksityisperheissä hoitovaikeuksia tuottavia 3—9 vuotiaita heikkokokyisiä lapsia ja alarakennukseen tähän asti Oulunkylän pikkulastenkodissa hoidettuja eri-ikäisiä syfyliittäisiä lapsia.

Muissakin lautakunnan alaisissa lastenhuoltolaitoksissa suoritettiin kertomusvuoden kuluessa joukko erilaisia muunnos- ja korjaustöitä.

Turvallomain lasten osasto huolehti lautakunnan huostaan otetuista köyhäinhoidollisista lapsista. Näitä se koetti sijoittaa etupäässä yksityishoitoon, mutta koska varsinkaan hentojen pikkulasten maaseudulle lähettäminen ei ole lastenhoidon kannalta tarkoituksenmukaista eikä kouluikäisillekään lapsille ole aina heti sopivaa kasvatuskotia saatavissa, oli osaston käytettävänä Oulunkylän ja Kullatorpan pikkulastenkodit sekä Toivolan koulu-koti. Osa tilapäiseen hoitoon otettuja lapsia asui vastaanottokodissa.

Lastenkodit. Oulunkylän pikkulastenkodissa, jossa 10 sijaa käsittävine syfilitistä sairastavien osastoineen oli sijaa 45 lapselle, toimi johtajattarena neiti E. Boström, avustaen häntä 10 lastenhoitajaa, ompelija, keittäjä ja 2 palvelijaa.

Kullatorpan lastenkodissa, jonka eri osastoilla on niinkään yhteensä 45 sijaa, toimii johtajattarena rouva E. Ahlgrén, ollen hänen apunaan 6 lastenhoitajaa sekä ompelija, keittäjä ja 2 palvelijaa.

Toivolan, korkeintaan 90 huonohoitoiselle kansakouluiässä olevalle lapselle tarkoitettu, koulukodin johtajana oli kansakoulunopettaja K. A. Kurkela, luokkaopettajattarena neiti A. Järvinen sekä luokkaopettajana V. Uusivirta, avustaen heitä alakansakoulunoppilaitten opetuksessa rouva L. Kurkela, joka samalla toimi hoitajana. Näitä paitsi työskenteli tässä laitoksessa 3 lastenhoitajaa, emännöitsijä, ompelija, keittäjä, 4 palvelijaa, suutari sekä

¹⁾ Ks. v:n 1928 kunnalliskert. s. 14.

puutarhan ja maatalouden hoidossa tarvittavat henkilöt. Saman johdon alaisena toimivassa alaikäisten lainrikkojain huoltolassa on ollut toukokuun 1 p:stä alkaen erikoinen hoitaja.

Lastenkotien silmälläpidosta huolehti lähinnä lastensuojelulautakunnan lastenhuoltotarkastaja, joka apulaisineen kodeissa käyden tarkkaili lasten hoitoa ja kasvatusta. Lasten terveydellisen puolen valvonta sekä ruokajärjestyksen määrääminen näissä kodeissa kuului lautakunnan lääkäreille. Taloudenhoidossa on Oulunkylän ja Kullatorpan lastenkotien johtajattaria avustanut johtaja K. A. Kurkela.

Lasten sijoituksessa lastenkoteihin noudatettiin edelleen sitä periaatetta että samalla ikä- ja kehityskaudella olevat lapset, mikäli mahdollista, sijoitettiin samaan lastenkotiin. Eri kotien kesken jakautuivat lapset siten, että 0—3 vuotiaat olivat sijoitettuina Oulunkylän lastenkotiin, 3—7 vuotiaat Kullatorpan lastenkotiin ja 7—16 vuotiaat Toivolan koulukotiin ja vastaanottokotiin. Oulunkylän pikkulastenkodissa vallitsevan tilanahtauden takia täytyi kuitenkin osa 3 v. nuoremmista lapsista sijoittaa toistaiseksi Kullatorppaan, mikä suuresti vaikeutti tämän lastenkodin toimintaa. Toivolan kodissa oli toiminnassa täydellinen ala- ja yläkansakoulu, ja annettiin siellä kansakoulukurssin suorittaneille ammatillista jatko-opetustakin, joskin mahdollisuudet tässä suhteessa olivat rajoitetummat kuin Bengtsärin ja Ryttylän koulukodeissa. Vastaanottokotiin sijoitetut lapset kävivät kaupungin kansakouluissa.

Vuonna 1929 otettiin koteihin ja erosi niistä seuraavat määrät lapsia:

	Oulun- kylän lasten- koti.	Kulla- torpan lasten- koti.	Vastaa- ottokodin koulu- koti- osasto.	Toi- volan koulu- koti.	Yh- teensä.	Näistä: poi- kia.	tyt- töjä.
Vuodelta 1928 hoitoon jääneitä ..	48	36	34	67	185	123	62
Vuoden 1929 aikana hoitoon otettuja	85	98	58	98	339	211	128
Yhteensä	133	134	92	165	524	334	190

Näistä:

Luovutettiin vanhempain hoitoon..	12	21	12	17	62	32	30
» toisen kunnan hoitoon	5	6	6	20	37	14	23
Sijoitettiin yksityishoitoon	12	19	14	6	51	25	26
Lähetettiin lastenhuoltolaitoksiin ...	24	12	16	5	57	41	16
» toiseen laitokseen	1	7	11	36	55	39	16
» sairaalaan	27	34	2	—	63	48	15
Kuoli	3	—	—	—	3	2	1
Yleensä poistettu	84	99	61	84	328	201	127
Vuoteen 1930 jääneitä	49	35	31	81	196	133	63

Jäljellä olevista oli:

Avioliitossa syntyneitä.....	4	16	21	56	97	65	32
Avioliiton ulkopuolella syntyneitä..	45	19	10	25	99	68	31

Yksityishoitoon annettavia lapsia koetettiin, mikäli mahdollista, sijoittaa sukulaistensa luokse asumaan. Hoitokotien sopivaisuudesta hankittiin aina paikallisten asiamiesten tai köyhäinhuoltolautakuntain välityksellä tarkat tiedot. Samoin on lasten hoitoa niissä koitettu valvoa tarkastuksien kautta,

joita lautakunnan paikallisasiamiehet tai muut luotettavat henkilöt neljästi vuodessa toimittivat, laatien kustakin tarkastuksesta erikoisen selostuksen sosialiministeriön köyhäinhoitotoimiston tähän tarkoitukseen hyväksymille kaavakkeille. Myöskin lastenhuoltotarkastajan apulainen koetti eri seuduille tekemillään tarkastusmatkoilla valvoa, että kasvatusta ja hoito kasvatuskodeissa on lasten ikä- ja kehityskautta vastaava. Kasvatuskodit olivat yleensä tyydyttäviä. Kaikki kouluijässä olevat hoitolapset saivat käydä kansakoulua, josta johtuvat koulumaksut lautakunta suoritti. Sitäpaitsi toimitti lautakunta 71 kansakoulukurssin suorittaneelle köyhäinhuolliselle lapselle tilaisuuden saada taipumuksiensa mukaista ammatillista jatko- opetusta seminaareissa, kauppa-, maamies-, urkuri- ja talouskouluissa, konekirjoituskursseilla tai erilaisiin käsityöammatteihin valmistavissa kouluissa, käyttäen tähän tarkoitukseen yhteensä 129,044: 40 markkaa, josta sosialiministeriö nuorten elinkeino- ja ammattiopetukseen varaamistaan määrärahoista suoritti puolet.

Paikallisasiamiehinä toimivat rouva A. Charpentier Espoossa, neidit M. Hoffman Kirkkonummella ja M. Malmgren Vihdissä, rouvat P. Backlund Siuntiossa ja M. Ekholm Helsingin pitäjässä, neidit H. Savimaa Tuusulassa ja M. Byman Sipoossa, rouva S. Halmekytö Janakkalassa, neiti M. Kielomaa Nurmijärvellä, rouvat S. Karhula Vähässäkyrössä ja L. Närvi Koskella T. l., neiti M. Auramo Marttilassa, rouvat E. Halonen Lapinlahdella ja A. Kukkonen Joroisissa, kansanopiston johtaja J. Kytömaa Ylivieskassa, maanviljelijä V. Jakola Sievissä ja rouva L. Palomäki Lohjalla.

Turvattomien lasten osaston elätteelle antamien lasten vaihtuminen näkyi seuraavista luvuista:

	Yksityisiin lastenkoteihin sijoitettuja. Kaupunkiin. Maalle.		Yksityisiin perheisiin sijoitettuja. Kaupunkiin. Maalle.		Yksityishoitoon sijoitettuja yhteensä.
Vuodelta 1928 hoitoon jääneitä	142	259	358	775	1,534
Vuoden kuluessa hoitoon otettuja ..	86	114	223	166	589
Yhteensä	228	373	581	941	2,123
Näistä:					
Siirrettiin toiseen sijoituspaikkaan..	6	20	15	23	64
Luovutettiin vanhempainsa hoitoon	22	44	37	34	137
» toisen kunnan hoitoon	—	10	15	9	34
» köyhäinhoitolautakunnan hoitoon.....	—	—	—	1	1
Pääsi ottolapseksi tai luovutettiin yksityishoitoon	4	4	3	9	20
Siirrettiin yleiselle kansliaosastolle	1	1	3	10	15
Otettiin kunnan lastenkotiin	1	1	7	4	13
» koulukotiin	2	3	8	10	23
» yksityisiin lastenkoteihin ..	1	4	10	4	19
» toiseen laitokseen	—	—	5	1	6
» sairaalaan	—	2	—	3	5
Poistettiin työkykyiseksi tultuaan	6	10	45	75	136
Kuoli	10	5	2	2	19
Yhteensä poistettuja	53	104	150	185	492
Vuoteen 1930 jääneitä	175	269	431	756	1,631

Jäljellä olevista oli:

	Yksityisiin lasten- koteihin sijoitettuja. Kaupunkiin. Maalle.		Yksityisiin perhei- siin sijoitettuja. Kaupunkiin. Maalle.		Yksityishoi- toon sijoit- tettuja yh- teensä.
Poikia	87	126	187	400	800
Tyttöjä	88	143	244	356	831
	Yhteensä 175		269		431
	756		1,631		
Avioliitossa syntyneitä	75	175	212	326	788
Avioliiton ulkopuolella syntyneitä..	100	94	219	430	843
	Yhteensä 175		269		431
	756		1,631		

Sotaorpoja oli kaikista turvattomain lasten osaston luetteloissa olevista hoitolapsista yhteensä 80.

Maaseuduille yksityishoittoon annettujen lasten sijoitusalueet selviävät seuraavasta luettelosta:

	Vuodel- ta 1928 jäänei- tä.	Vuonna 1929 hoi- toon otettuja.	Vuon- na 1929 pois- tettuja.	Vuo- teen 1930 jäänei- tä.		Vuodel- ta 1928 jäänei- tä.	Vuonna 1929 hoi- toon otettuja.	Vuon- na 1929 pois- tettuja.	Vuo- teen 1930 jäänei- tä.
Espoo	37	6	5	38	Marttila ..	1	—	—	1
Kirkkonummi	59	21	15	65	Lapinlahti	5	—	1	4
Siuntio	27	1	2	26	Joroinen ..	3	—	1	2
Vihti	75	16	15	76	Sievi.....	19	—	7	12
Helsingin pit.	62	13	18	57	Loppi	1	—	—	1
Tuusula	28	4	5	27	Lohja	7	4	2	9
Sipoo	43	5	8	40	Erikunnat ¹⁾	354	84	94	344
Janakkala ..	1	—	—	1	Yhteensä	775	166	185	756
Nurmijärvi ..	38	12	7	43	Näistä:				
Vähäkyrö ..	6	—	3	3	Poikia	426	72	98	400
Ylivieska	7	—	2	5	Tyttöjä ..	349	94	87	356
Koski T. l...	2	—	—	2					

Yksityishoittoon sijoitettujen kuukausimaksut vaihtelivat lasten iästä, hoitopaikasta, kasvatusvanhempain sukulaisuudesta y. m. asiaan vaikuttavista seikoista riippuen, kaupungissa 200 markasta 350 markkaan ja maaseutupaikajissa 100 markasta 250 markkaan, tehden terveistä lapsista keskimäärin n. 2,235 markkaa vuodessa. Tuberkelitautisten lasten hoidosta maksettiin eri määrärahasta lastenkoti Droppenille 12 markkaa päivältä eli 360 markkaa kuukaudessa. Nämäkin lapset mukaanluettuina kohoavat keskimääräiset hoitomaksut n. 2,320 markkaan vuodessa. Kun lisäksi otetaan huomioon vieraiden kuntain velkomat koulumaksut sekä sairashoitokustannukset ja hellittämissä tapauksissa myönnetyt vaateavustukset, ovat lautakunnan yksityishoittoon sijoittamat lapset aikaisemmin selostettuine jatko-opetukseen tulleet maksamaan yhteensä²⁾ 4,202,275: 40 markkaa eli keskimäärin n. 2,625 markkaa kutakin lasta kohden.

¹⁾ Näillä tarkoitetaan kuntia, joihin ei ole asetettu erityisiä asiamiehiä, vaan joissa lapset ovat asianomaisten köyhäinhuoltoviranomaisten silmälläpidon alaisia. — ²⁾ Maksukykyisiltä vanhemmilta takaisin perittyjä korvauksia ja valtiolta sotaorpojen huollosta saatua 50 % avustusta lukuunottamatta.

Nuorisonhuoltojaosto. Jaostolle ilmoitettiin toimintavuoden kuluessa 1,336 koulusta poisjäänyttä lasta. Suoritettujen tiedustelujen ja kotikäyntien tuloksena, jotka vuoden kuluessa nousivat 395:een, sekä neuvottelujen kautta kansliassa saatiin 426 lasta palaamaan kansakouluun. Muut lapset olivat keskeyttäneet koulunkäyntinsä seuraavista syistä:

Siirtyneet toiseen kouluun	155
Olivat ansiotyössä	177
» muuttaneet paikkakunnalta	467
Oli kuollut	6
Sairauden takia	54
Esitetty otettavaksi lautakunnan hoitoon	49
Käsittelyn alaisena	2
	Yhteensä 910

Toimintavuonna oli jaoston käytettävänä 10,000 markan suuruinen määräraha rautatielippujen hankkimiseksi varattomille lapsille, jotka lähetettiin maalle viettämään kesää siellä asuvien omaistensa luona. Köyhäinhoidon mainittuja lippuja lapsilleen anoneiden vanhempain varattomuudesta antaman lausunnon perusteella jaettiin 338 meno- ja paluulippua.

Niille lapsille, joilla ei ollut sukulaisia maaseuduilla, toimitti jaosto kirjeellisten tiedustelujen ja sanomalehti-ilmoitusten avulla kesäkoteja, jossa työssä yhdistys Koteja kodittomille lapsille antoi hyväntahtoista apuansa. Kaikkiaan sai täten 395 lasta ilmaisen kesänviettopaikan, siihen laskettuna myöskin ne lapset, jotka lähetettiin Caritaksen ja Solhällan sekä Nuorten miesten kristillisen yhdistyksen kesäsiirtoloihin kuin myöskin 49 lasta, jotka pienestä kuukausimaksusta saivat viettää kesänsä Knipnäsin ja Aulangon-torpan siirtoloissa. Kesäkoteihin lähetettyjen lasten ikä vaihteli 3—17 vuoteen; useimmat olivat yli 10 vuoden.

Jaosto hoiti kertomusvuonnakin lautakunnan käytettäväksi luovutettua viljelysmaata Kuntähdessä, jonka kunnossapitoon lautakunnan menosääntöön oli hyväksytty 10,000 markan suuruinen määräraha. Tämä alue jaettiin 116 viljelyspalstana sellaisille huonoissa asunto-oloissa eläville köyhille perheille, joissa on useita lapsia, tarkoituksessa, että lapset auttamalla vanhempiaan näiden palstojen viljelemisessä ja hoidossa saisivat sopivaa kesäaskartelua raittiissa ulkoilmassa. Tällaisten perheiden yhteinen lapsiluku oli 393.

Valtuuston tarkoitukseen myöntämällä 20,000 markan määrärahalta järjesti lastenhuoltotarkastaja kaupungissa kesäänsä viettäville nuoremmille lapsille kolme leikkikenttää. Yksi näistä sijaitsi Eläintarhassa Borgströmin patsaan edustalla olevalla nurmikolla, toinen Vallilassa Mäkelän kadun varrella ja kolmas Vuorimiehenkadun ja Neitsytpolun välisellä aukealla. Kullakin kentällä toimi kaksi leikinjohtajaa. Toiminta kesti kesäkuun 3 p:stä elokuun 3 p:ään. Lasten lukumäärä nousi Eläintarhan kentällä 463:een, ollen keskimäärin 118 toimintapäivää kohden. Vallilan kentälle oli ilmoittautunut 491 ja Vuorimiehenkadun kentälle 344 lasta ja oli edellisessä keskimäärin 98 ja jälkimmäisessä 65 lasta kutakin päivää kohden. Leikkikenttien ohjelmissa oli erilaisia laulu- ja liikuntoleikkejä, urheiluharjoituksia ja kilpailuja urheilumerkkien saamiseksi; satujen kertomista, uintimatkoja, retkeilyä y. m. s.

Alaikäisten katuammattilaisten toiminnan silmälläpito kuuluu myös jaoston tehtäviin ja on lastenhuoltotarkastaja tässä asiassa ollut yhteistoi-

minnassa näiden ammattilaisten vakinaisten kaitsijain kanssa. Kengänkiillottajiksi pyrki 134 poikaa, joista hyväksyttiin 93. Ansiotoimintansa ohella ottivat nämä pojat ahkerasti osaa Nuorten miesten kristillisen yhdistyksen heille järjestämään kasvitarhatyöskentelyyn sekä urheilukilpailuihin ja venetretkiin.

Milloin kerjääviä lapsia on tavattu kaupungilla tai niistä on jaostolle ilmoitettu, on olettu selvää lasten kotioiloista ja saatettu asia köyhäinhoitoviranomaisten tiedoksi mahdollista avustuksen antamista varten.

Vuoden kuluessa toimitettiin jaoston välityksellä paikkoja perheisiin 9 nuorelle tytölle.

Nuorisonhuoltajan ominaisuudessa lastenhuoltotarkastaja valvoi yleis-työhyödyllisiin tarkoituksiin varatusta määrärahasta lautakunnan suosituksesta avustettujen yksityisten lastenkotien toimintaa ja antoi siitä eri selostuksen.

Aviottomain lasten osasto. Lastenvalvojan välittömässä johdossa toimivan aviottomain lasten osaston tärkeimpänä tehtävänä on ollut aviottomain lasten tiedusteleminen ja luetteloiminen, valmistavan tutkimuksen toimeenpano lapsiin ja niiden äiteihin nähden, äitien opastaminen lasten hoidossa, lasten sijoittaminen hoitokoteihin ja hoidon valvominen, isyyden tutkiminen ja elatusoppimuksien tekeminen sekä elatusavun periminen. Osaston kirjoihin merkittyjen valvonnan tai tiedustelunalaisten lasten luku oli seuraava:

	Alle 3 vuoden.	3—17 vuotiaita.	Yhteensä.
Edelliseltä vuodelta jäljellä olevia	512	2,156	2,668
Uusia hoidokkeja	418	48	466
Poistettuja	165	114	279
Jäljellä vuoteen 1930	633	2,222	2,855

Valmistavan tutkinnon uuden aviottomain lasten luetteloon merkityn lapsen äidin kanssa on toimittanut naistarkastaja. Siinä on merkitty tarpeelliset tiedot lapsesta, äidistä ja isästä sekä ne todisteet, jotka äiti voi esittää isyyden selville saamiseksi. Näihin tietoihin perustuvat allaolevat yhdistelmät, jotka valaisevat vuoden lopussa jäljellä olevien lasten vanhempain siviilisäätystä ja ikää sekä ammattia tai säätyä:

Äitien siviilisäätty:		Isien siviilisäätty:	
Naimattomia	2,449	Naimattomia	1,718
Leskiä tai laillisesti eronneita	161	Leskimiehiä tai laillisesti eronneita	127
Naineita	79	Naineita	183
Tuntematon	166	Tuntematon	827
Yhteensä	2,855	Yhteensä	2,855

Äitien ikä:		Isien ikä:	
—15 vuotiaita	1	16—20 vuotiaita	126
16—20 »	297	21—25 »	546
21—25 »	933	26—30 »	497
26—30 »	724	31—35 »	272
31—35 »	387	36—40 »	202
36—40 »	185	41—50 »	117
41— »	81	51— »	28
Tuntematon	247	Tuntematon	1,067
Yhteensä	2,855	Yhteensä	2,855

Äitien ammatti:		Isien ammatti:	
Palvelijattaria	1,039	Tehdastyöläisiä	741
Tehtaissa työskent. naisia	597	Käsityöläisiä	362
Ompelijattaria ja modisteja ..	243	Ulkotyöläisiä	297
Konttoristeja ja myymäläapu- laisia	218	Sotilaita ja aliupseereja	163
Ulkotyöläisnaisia	178	Renkejä ja ajomiehiä	149
Pesijättäriä ja siivoojattaria..	112	Konttorist. ja myymäläapul.	136
Tarjoilijattaria	82	Pikkuelink. harj. y. m. palv. miehiä	112
Kaupustelijoita y. m. pikku- elinkeinon harj.	25	Virkamiehiä, suurliikkeen harj.	98
Kylvettäjiä ja hierojia	24	Talonpoikia y. m.	79
Raitiovaunun konduktöörejä	17	Merimiehiä	67
Sairaanhoidajattaria	17	Poliiseja	46
Taiteilijoita	4	Opiskelijoita	45
Ilmanvarsinaista tointa olevia	299	Upseereja	21
<u>Yhteensä</u>	<u>2,855</u>	Raitiovaununkuljettajia	16
		Taiteilijoita	14
		Viinureita	11
		Lääkäreitä	4
		Ilman varsinaista tointa olevia	494
		<u>Yhteensä</u>	<u>2,855</u>

Lasten sijoittamisessa äitejä avustivat naistarkastajat, jotka yksityisesti kyselemällä ja sanomalehdissä ilmoittamalla koettivat hankkia kasvatuskoteja. Hoitokustannukset — 300—400 markkaa kuukaudelta — tuottivat kuitenkin varattomille äideille suuria vaikeuksia lastensa sijoittamisessa.

Aviottomain lasten hoitoa valvoivat naisopastajat, jotka pitkin vuotta kodeissa käyden seurasivat lasten ruumiillista ja henkistä kehitystä sekä antoivat äideille ohjeita lasten käsittelemisessä ja hoidossa. Määrätyissä tapauksissa he veivät lautakunnan kasvattilastenhoitoa valvovan lääkärin mukanaan kasvatuskotiin, varsinkin silloin, kun lapsen ruumiillinen kehitys oli sellainen, että opastajat katsoivat hänen olevan erikoishoidon tarpeessa.

Opastajat antoivat lasten olosuhteista seuraavat tiedot:

Äitinsä luona olevat lapset saivat:	%	Kasvatusäidin luo sijoitetut lapset saivat:	%
hyvän hoidon	43.3	hyvän hoidon	49.1
suhteell. hyvän hoidon	53.6	suhteellisen hyvän hoidon ..	50.3
epättydyttävän hoidon	3.1	epättydyttävän hoidon	0.6
<u>Yhteensä</u>	<u>100.0</u>	<u>Yhteensä</u>	<u>100.0</u>

Äidin koti oli:		Kasvatusäidin koti oli:	
hyvässä kunnossa	45.5	hyvässä kunnossa	51.8
suhteell. hyvässä kunnossa ..	50.2	suhteell. hyvässä kunnossa ..	47.7
epättydyttävässä kunnossa ..	4.3	epättydyttävässä kunnossa ..	0.5
<u>Yhteensä</u>	<u>100.0</u>	<u>Yhteensä</u>	<u>100.0</u>

Osaston hoidokeista kuoli vuoden 1929 kuluessa 56, joista kuollessaan oli:

Äidin hoidossa	9	Kasvatuskodissa	1
Sairaalassa	36	Tuntem. paikassa	1
Lastenkodissa	9		
			Yhteensä 56

Kuolleista lapsista oli 39 lasta alle 1 vuoden, 11 lasta 1—2 vuotiaita, 3 lasta 2—3 vuotiaita, 2 lasta 3—4 vuotiaita ja 1 lapsi 6 vuotias. Lasten jakautuminen kuolemansyyn mukaan näkyy allaolevasta yhdistelmästä:

Keuhkokuume	13	Verenmyrkytys	3
Tuberkuloosi	6	Influenza	2
Synnyynnäinen heikkous	5	Angina	2
Ravintomyrkytys	5	Parotiitti	2
Keuhkoputkitulehdus	4	Veritulppa keuhkoissa	1
Mätää keuhkopussissa	4	Tulirokko	1
Vatsa- ja suolikatarri	3	Ruusu	1
Kuristustauti	3	Tuntematon syy	1
			Yhteensä 56

Alle vuoden vanhojen lasten kuolevaisuus muihin edellämainittuihin kuolleisiin alaikäisiin verrattuna oli 69.6 %.

Isyyden lopullisen selvittämisen toimitti lastenvalvoja niiden tiedonantojen johdolla, joita äidit olivat antaneet lastensa isistä. Nämä selvittelyt tapahtuivat tavallisesti yhteisten neuvottelujen kautta, joita lastenvalvoja piti asianosaisten kanssa. Lastenvalvojan suorittama työ sekä saavutukset isyyden selvittämisessä ilmenevät seuraavista numeroista:

Edelliseltä vuodelta oli 14 oikeusjuttua vireillä ja otettiin uusia haasteita 141; 42 tapauksessa ei vastaajaa saatu haastetuksi, joten vuoden kuluessa käsiteltiin 113 juttua.

Näistä voitettiin 49 juttua, 16 tapauksessa sovittiin haasteen tiedoksiannon jälkeen, 11 tapauksessa kumottiin kanne ja 37 juttua siirrettiin seuraavaan vuoteen.

Kanteen kumoaminen edellisissä 11 tapauksissa aiheutui seuraavista syistä: 1 tapauksessa äiti kieltäytyi valalta, 7 tapauksessa olivat todistajain tiedot riittämättömät, 1 tapauksessa ei tavattu äidin ilmoittamia todistajia ja 2 tapauksessa jättivät vastaajat kyvyttömyystodistuksen.

Elatusvelvollisen sotapalveluksessaoloajaksi haettiin valtiolta sotilasavustusta valvonnan alaisille lapsille 3 tapauksessa.

Muissa kuin elatusapuasioissa esiinnyttiin viran puolesta 4 rikosasiassa, 2 holhousasiassa, 1 konkurssi-asiassa ja 1 lainhakuasiassa. Kaikista yllämainituista oikeusasioista suoritettiin 12 virka-apua vieraiden kuntain lastenvalvoijille, joilta taasen saatiin oikeudenkäynnissä virka-apua 3 tapauksessa.

Sopimuksilla selvitettiin isyys lopullisesti 77 tapauksessa, joista, niinkuin sanottu, 16 tapauksessa vasta haasteen jälkeen, kun taas 22 tapauksessa asia jäi selvittämättä syystä, että asianomaiset asuvat yhdessä huolehtien itse lapsesta.

Edellämainittujen sopimusten lisäksi välitettiin muiden paikkakuntain lastenvalvojin anomuksesta 15 elatussopimusta Helsingissä asuvilta isiltä,

kun taasen Helsingin lastenvalvoja sai vastaavaa virka-apua muualla oleskeleviin isiin nähden 7 eri tapauksessa.

Osaston toimesta perittiin kertomusvuonna elatus- ja kasvatusavustuksia Helsingin kaupunkikuntaan kuuluville lapsille 728,070: 75 markkaa, josta isiltä kannettuja 687,920: 75 markkaa ja äideiltä saatuja 40,150 markkaa. Lisäksi välitettiin ulkokuntalaisille lapsille pääkaupungissa työansiolla oleskeleville elatusvelvollisilta 95,572: 75 markkaa, joten siis osaston perimien elatus- ja kasvatusavustuksien yhteissumma oli kyseessäolevana vuonna 823,643: 50 markkaa.

Aviottomain lasten ja heidän äitiensä tilapäiseksi avustamiseksi oli osaston käytettäväksi varattu lautakunnan menoarvioon 60,000 markan suuruisen määräraha. Tästä käytettiin kaikkiaan 58,986: 05 markkaa, josta 19,153: 45 markkaa kului todistajapalkkioihin sekä lastenvalvojan kansliamenoihin ja 39,832: 60 markkaa jaettiin kotikävijäin esityksestä joko pieninä rahavastuksina tai valmiina vaatekappaleina lapsensa kanssa suurimmassa ahdinkotilassa oleville äideille. Edellä mainitun rahamäärän lisäksi jaettiin Adolf Holmgrenin lahjoitusrahaston korkovaroista yhteensä 1,950 markkaa kehoituspalkintoina lapsensa hyvin hoitaneille imettäville äideille.

Ottolapsiksi hyvin lapsirakkaisiin perheisiin toimitettiin asianomaisten äitien suostumuksella 12 aviotonta lasta.

Lastenvalvojan varsinaisen holhouksen alaisena oli kertomusvuonna 64 lasta, joista 57 edelliseltä vuodelta siirtynyttä.

Tulot ja menot. Lastensuojelutoiminnan aiheuttamat menot nousivat vuonna 1929 13,723,811: 55 markkaan, jakautuen seuraaviin eriin:

Lastensuojelulautakunta	Smk	966,973: 35
Kasvatuksellisesti laiminlyötyjen lasten koulukodit..	»	3,329,025: 85
Vastaanotto- ja ammattioppilaskodit	»	547,243: 50
Elätteleento ja jatko-opetus	»	3,747,943: 40
Toivolän koulukoti	»	968,010: 75
Pikkulastenkodit.....	»	1,055,666: 65
Keuhkotautisten lasten avustus lastenkoti Droppenissa	»	454,332: —
Aistiviallisten, tylsämielisten ja raajarikkoisten lasten erikoishoito ja opetus	»	191,277: 85
Muut lasten hoitokustannukset	»	112,454: 30
Maatilat ja erinäiset rakennustyöt	»	2,040,749: 15
Lindbäckin huvilan ostaminen, hampaiden korjausvälineiden hankkiminen koulukoteihin ja Lastenhoito-yhdistyksen rakennusten kunnossapitäminen	»	310,134: 75
Yhteensä	Smk	13,723,811: 55

Edelläesitettyjen vuosimenojen lisäksi on rakennuskonttorin tilille viety eräitä lastensuojelulautakunnan alaisten laitosten ja maatalousrakennusten korjauskustannuksia seuraavat määrät:

Oulunkylän lastenkoti	Smk	26,581: 85
Kullatorpan »	»	19,334: 35
Toivolän koulukoti.....	»	72,598: 20
Vastaanottokoti	»	54,667: 85
Bengtsårin koulukoti	»	103,787: 40

Ryttylän koulukoti	Smk	77,126: 35
Toivoniemen »	»	67,521: 60
» tila	»	4,500: —
	<u>Yhteensä Smk</u>	<u>426,117: 60</u>

Lastensuojelutoiminnasta aiheutuneet tulot nousivat vuonna 1929 6,039,520: 35 markkaan, jakautuen seuraaviin eriin:

Koulukotien valtionapu vuodelta 1929	Smk	2,171,090: 10
Tuloja koulukotien oppilastöistä	»	70,028: 45
Korvausta lastenhoidosta:		
valtiolta	Smk	573,168: 95
vierailta kunnilta	»	547,108: 20
yksityisiltä	»	364,858: 45
» ammattioppilaskodin hoidokeista	»	1,485,135: 60
Bengtsärin tila	»	34,850: —
Toivoniemen »	»	427,234: 80
Ryttylän »	»	282,930: 90
Toivolan »	»	445,295: 95
Luontoisetuja	»	319,621: 95
	<u>Yhteensä Smk</u>	<u>803,332: 60</u>
	<u>Yhteensä Smk</u>	<u>6,039,520: 35</u>

Vähennettynä nämä tulot edellämainittujen, lastensuojelulautakunnan tileissä esiintyvän menojen sekä rakennuskonttorin omilla määrärahoillaan suorittamain korjauskustannusten yhteissummasta, 14,149,929: 15 markasta, jää kaupungin kustannuksiksi 8,110,408: 80 markkaa, rakenteilla olevan Sofianlehdon pikkulastenkodin aiheuttamia menoja lukuunottamatta.

Koulukoteihin kuuluvien tilojen maatalouskirjanpidossa, jossa myöskin varastojen arvot ovat huomioonotetut, tehtiin tilinpäätös siten, että laitosten käyttämistään rakennuksista maataloille suorittamat vuosivuokrat Bengtsärissa 197,000 markkaa, Toivoniemellä 53,100 markkaa, Ryttylässä 249,000 markkaa ja Toivolassa 96,600 markkaa eli yhteensä 595,700 markkaa, joista laitosten tuloihin sisältyy 40 % valtionapu, siirrettiin kaupunginkassaan kaupungin näihin kiinteistöihin sijoittamain pääomain korkojen korvaukseksi. Näiden siirtojen jälkeen osoitti mainittu tilinpäätös voittoa Ryttylän tilalla 1,164: 95 markkaa, Toivoniemen tilalla 2,016: 45 markkaa ja Toivolan tilalla 3,110: 70 markkaa, jota vastoin Bengtsärin tilan tilit päättyivät 5,640: 55 markan tappioon. Maatilojen yhteiseksi voitoksi jäi näin ollen 651: 55 markkaa. Tämän yhteydessä on huomattava, että maataloustilien ulkopuolella käytettiin maatalousrakennusten korjauksiin Toivoniemellä rakennuskonttorin määrärahoista 4,500 markkaa ja Bengtsärin tallirakennuksen, navetan, lantasailiön ja sikalan uusimiseen sekä Toivoniemen puimaladon laajentamiseen 185,900 markan suuruinen erikoismääräraha, eli yhteensä 190,400 markkaa, mikä ei kuitenkaan sanottavasti vaikuta maatilojen taloudelliseen tulokseen, sillä rakennusten arvo kohosi vastaavassa määrässä.

Eri laitosten suoranaiset menot ²⁾, ainoastaan luontoisedut ja yksityis-

1) Tästä 87,763: 20 markkaa maataloushenkilökunnan luontoisetuja. — 2) Ks. myös taul. s. 59*.

hoitoon lähetettyjen lasten vaatetusmenot poisluettuina, nousivat seuraaviin määriin:

		Kaikkiaan.	Lasta ja päivää kohti.	Lasta ja vuotta kohti.
Oulunkylän lastenkoti	Smk	497,275: 85	26: 64	9,721: 23
Kullatorpan »	»	347,137: 55	27: 74	10,123: 04
Toivolan koulukoti	»	824,304: 75	28: —	10,216: 55
Vastaanottokoti	»	359,100: 55	22: 91	8,363: 42
Ammattioppilaskoti	»	133,376: 95	19: 60	7,153: 94
Bengtsårin koulukoti	»	1,002,329: 95	32: 51	11,866: 70
Tavolan »	»	182,383: 65	21: 77	7,946: 76
Ryttylän »	»	1,410,604: 30	28: 92	10,556: 03
Toivoniemen »	»	367,722: 55	25: 42	9,278: 22
Yhteensä	Smk	5,124,236: 10	27: 62	10,079: 85

Jos otetaan huomioon myöskin rakennuskonttorin suorittamat huoneistojen kunnossapitokustannukset, saadaan keskikustannukseksi lasta ja päivää kohti kaikissa laitoksissa 29: 91 markkaa ja lasta ja vuotta kohti 10,918: 06 markkaa.

Kokonaiskustannukset jakautuivat seuraaviin eriin:

Palkkiot	Smk	4,000: —
Luokitellut palkat	»	1,618,306: 35
Luokittelemattomien pysyvääisten tointen palkat	»	322,209: 95
Tilapäinen työvoima	»	29,294: —
Kesälomasijaiset	»	15,760: —
Ruoka	»	1,089,943: 25
Vaatetuksen ja kaluston hankinta	»	423,057: 90
Vaatetuksen ja kaluston kunnossapito	»	81,732: 30
Vaatteiden pesu	»	112,196: 40
Käsityö- ja jatko-opetus	»	15,348: 80
Lääkkeet ja sidetarvikkeet	»	38,138: 80
Kirjat, uuterausrahat y. m.	»	51,024: 75
Korjaukset	»	43,773: 90
Lämpö ja valo	»	441,259: 30
Vuokrat	»	732,420: —
Sekalaista	»	105,770: 40
Yhteensä	Smk	5,124,236: 10

Lähinnä edelliseen vuoteen verraten ovat laitosten keskimääräiset hoitokustannukset alenneet 21 penniä lasta ja päivää ja 104: 94 markkaa lasta ja vuotta kohden, kun taas kokonaiskustannuksissa entistä suuremmista korjaustöistä johtuen esiintyy vastaavissa suhteissa 38 pennin ja 110: 99 markan suuruiset nousut.

Seuraavalla sivulla oleva taulukko osoittaa kaupungin menot¹⁾ elatuspäivää kohti lastensuojelulautakunnan alaisista laitoksista vuonna 1929:

¹⁾ Lukuunottamatta toimihenkilökunnan luontoisetujen, elätteelle annettujen lasten vaatetuksen ja rakennuskonttorin määrärahoilla suoritettujen korjausten aiheuttamia kustannuksia. Ks. myös Helsingin kaupungin tilasto V. 14. 1929.

M e n o e r ä t.	P e n n i ä.									
	Oulunkyllän lastenkoti.	Kullatorpan lastenkoti.	Toivolan koulukoti.	Vastantokoti.	Ammattioppiasokoti.	K o u l u k o t i				Kaikkiaan.
						Bengt-sär.	Tavola.	Ryttyä.	Toivo-niemi.	
Palkkaukset ja palkkiot.....	1,409	1,470	1,018	654	268	1,359	940	970	1,044	1,072
Elatus	413	507	667	510	612	571	567	655	612	587
Vaatetus ja kalusto:										
hankinta.....	142	170	226	161	211	228	186	304	242	228
kunnossapito	32	48	61	45	23	40	30	51	24	44
Vaatteiden pesu	304	179	73	44	66	—	—	—	—	60
Käsityö- ja jatko-opetus	—	—	14	15	15	6	16	4	19	8
Sairaanhoido ja lääkkeet	53	62	23	13	7	11	9	8	21	21
Kirjat ja utteruusrahdat	—	—	30	9	15	45	10	45	21	28
Korjaukset.....	6	12	34	19	22	13	152	16	13	24
Lämpö ja valaistus	209	206	234	255	146	287	147	287	117	238
Vuokrat	45	19	328	534	534	639	71	511	367	395
Sekalaista	51	101	92	32	41	52	49	41	62	57
Yhteensä	2,664	2,774	2,800	2,291	1,960	3,251	2,177	2,892	2,542	2,762

Terveydenhoito. Terveydenhoitolautakunnan suostumuksella ovat sekä koulukoteihin että maalle yksityishoitoon lähetettävien lasten hampaat, milloin ne ovat olleet viallisia, aina laitettut kuntoon kaupungin kunnallisessa hammaspoliklinikassa. Sittemmin saivat kauempina yksityishoidossa olevat lapset tarpeen vaatiessa käyttää paikallisia hammaslääkäreitä, kun taas laitosten hampaat korjattiin jatkuvasti täkäläisessä hammasklinikassa. Koska näiden lasten majoittaminen hampaattensa korjauksen aikana vastaanottokodissa kuitenkin tuotti suuria vaikeuksia ja osottautui muutoinkin haitalliseksi sikäli, että he joutuivat näillä matkoillaan usein sukulaistensa ja entisten tovereittensa vahingollisen vaikutuksen alaiseksi, mistä seurasi tavallisesti perästäpäin lukuisia karkaamisia, myönsi kaupunginvaltuusto 6 p:nä helmikuuta 11,609: 75 markan suuruisen määrärahan, millä ostettiin lautakunnan hoidokkeja varten omat hampaidenkorjausvälineet. Näillä on hammaspoliklinikan johtaja sittemmin käynyt kunnostamassa lasten hampaat laitoksissa ja saanut siitä lautakunnalta erikseen sovitun palkkion lasten hammashoitoon varatusta määrärahasta.

Mitä lasten yleiseen terveydenhoitoon tulee, kävi koulukotien lääkäri, lääketieteenlisensiaatti E. O. Lindén, Bengtsärin koulukodissa maaliskuun 30 ja syyskuun 5 p:nä, jolloin ei laitoksen hoidokkien keskuudessa enään voitu todeta ainoatakaan trakoomitapausta. Kauan siellä haitannut kulkutauti näytti siis tulleen jo voitetuksi. Aikaisemmin määrättyjä varovaisuustoimenpiteitä pesuvateihin, pyyheliinoihin y. m. nähden on kuitenkin yhä edelleen noudatettava. Södergårdissa ilmennyt syyhytauti näyttää myöskin hävinneen. Syöpäläisiäkään ei ollut huomattu. Östergårdin käymälä oli siistimisen ja korjauksen tarpeessa. Sanotun osaston vedenottoaikka näytti myöskin kaipaavan perusteellista uusimista. Kaivoa olisi syvennettävä, humuspitoinen maa sen ympäriltä poistettava, sekä sijalle asetettava savea ja soraa ja kaivon lähellä oleva oja olisi perin pohjin puhdistettava ja pidettävä avoimna.

Tyydytyksellä voitiin todeta, että elokuun alusta alkaen oli laitokseen saatu sähkövalo ja että navettarakennus oli kesän aikana uusittu ja siistitty, samoin rakennettu sen viereen uusi sikala, joka ei ole välittömässä yhteydessä

navetan kanssa, ja järjestetty navetasta niinkään eristetty maituhuone. Rakentamalla 3 uutta kaksoiskellaria 6:lle perheelle oli talusrakennuksen kellarikerroksessa oleva tila voitu varata sähkökoneistolle, perunain kuorimiseen j. n. e. Niin pian kun suunniteltu uusi verstasrakennus siihen sijoitettavine varastosäiliöineen, kellareineen, leipomo- ja pesutupineen, kuivaus- ja mankelihuoneineen j. n. e. tulee rakennetuksi, voidaan tämän koulukodin katsoa vastaavan varsin korkeita suuremmalle lastenhuoltolaitokselle asetettavia vaatimuksia. Oppilasluku oli kummankin käynnin aikana 83.

Vuoden alussa oli influensa koulukodin vitsauksena. Niinpä helmikuussa sattui 49 influensatapausta ja kajosi tauti suuresti myöskin laitoksen henkilökuntaan. Muuten oli terveydentila hyvä. Elokuussa oli hammaslääkäri käynyt laitoksessa korjaamassa lasten hammasviat.

Maaliskuun käynnillä päätettiin lähettää eräs oppilas mielisairaiden laitokseen. Hän oli esiintynyt erinäisiä kertoja rajupäisesti, vieläpä tehnyt itsemurhayrityksen. Syyskuun käynnillä havaittiin eräässä oppilaassa epäilyttäviä keuhkotuberkulosin oireita ja lähetettiin poika Helsingin tuberkulosihuoltotoimistoon tutkittavaksi. Kun basilleja ei kuitenkaan voitu todeta, eikä röntgentutkimuskaan antanut tukeaa otaksumalle tarttuvasta tuberkulosista, palautettiin poika koulukotiin takaisin.

Hoidokkien painonlisäys oli normaali. Työjärjestystä varten ei ollut mitään muistuttamista ja oli oppilaille varattu tilaisuutta ulkoilmaleikkeihin ja urheiluun. Urheilukenttä ei ollut vielä täysin valmis. Vaatevarastot olivat riittävät ja hyvässä kunnossa sekä makuu-, päivä- ja luokkahuoneet siistit ja tarkoituksenmukaiset, eikä verstashuoneidenkaan puhtautta vastaan ollut muistuttamista. Lasten henkinen kehitys oli normaali.

Toukokuun 18 p:nä kävi tohtori Lindén Toivoniemen koulukodissa, missä kaikki 37 lasta tutkittiin. Kevättalvella oli myöskin tässä laitoksessa ollut influensaa. Painotiedot maaliskuun 30 p:ltä osoittivat huonoja tuloksia, mikä ilmeisesti seurasi vallinneista sairaustapauksista. Muutamain influensalta säilyneiden painot osoittivatkin normaalista lisäystä. Mitään vakavampia seurauksia ei influensasta voitu todeta. Tilapäisiä vammoja käsiteltiin. Muuten oli koulukodissa kaikki siistiä ja puhdasta ja lasten henkinen ja ruumiillinen kehitys yleensä normaali. Pari oppilasta oli jällellejäneitä ja sielullisesti vajavaisia.

Samana päivänä käytiin Tavolan koulukodissa ja tutkittiin sielläkin kaikki 22 lasta. Tällaista oppilasmäärää täytyy pitää liian suurena siellä käytettävissä oleville opettajavoimille kun ottaa huomioon näiden lasten erilaisen henkisen kehityskannan, joka vaatii yksilöllistä käsittelyä niiden opetuksessa ja kasvatuksessa. Ruumiillisesti olivat kaikki terveitä paitsi yksi oppilas, jolla vanhastaan oli tuberkelia lonkkanivelissä. Henkisesti olivat kaikki kehittyneet varsin tyydyttävästi. Osa oppilaista voitaneen menestyksellisesti siirtää Ryttylän ammatilliseen jatkokouluun sen jälkeen kun he ovat suorittaneet lyhennetyt kansakoulukurssin.

Joulukuun 1 p:nä kävi lääkäri Tavolassa yhdessä kansakoulujentarkastaja M. Pesosen kanssa lähinnä siinä tarkoituksessa, että päästäisiin selville kaikkien 24 oppilaan sielullisesta tilasta, älyllisestä tasosta ja kehitysedellytyksistä henkisessä suhteessa. Tällöin todettiin, ettei ketään näistä lapsista voitu pitää tylsämielisinä ja kehityskyvottominä. Kaksi oppilasta katsottiin voitavan siirtää normaalikansakouluun, kun taas kaikkia muita pidettiin apukouluasteelle kuuluvina. Viimemainituista neljä oppilasta, jotka olivat jo 14 vuoden ikäisiä ja joille laajemman kirjallisen tietomäärän antaminen ei

näyttänyt mahdolliselta, katsottiin sopivaksi siirtää ammatilliseen jatkokouluun. Kansakoulujentarkastaja Pesonen oli lääkärin kanssa yhtä mieltä siitäkin, että nykyisellään korkeintaan 20 oppilasta voitaisiin samanaikaisesti sijoittaa tähän laitokseen saamaan kouluopetusta.

Marraskuun 3 p:nä käytiin Ryttylän koulukodissa, missä tarkastettiin kaikki 126 lasta. Terveystila oli lääkärin edellisen käynnin jälkeen ollut suhteellisen hyvä. Parhailtaan vallitsi suuresti levinnyt sikotautiepidemia, joka oli saanut 15 oppilasta sängyn omaksi. Yhdellä pojalla oli keuhkopussintulehdus ja piti hänet siirtää sairaille varattuun huoneeseen. Kokonaisvaikutus terveydentilasta, sikotautia lukuunottamatta, oli hyvä, painonlisäys y. m. s. tyydyttävä. Struunaa oli kenties enemmän kuin edellisen käynnin aikana huolimatta siitä, että laitoksen lehmät olivat saaneet vuoden läpeensä jodilla sekoitettua keittosuolaa. Milligramma jodia piti annettaman lapsille kerran viikossa. Vaikeampaa struunatapausta ei havaittu. Erikoinen sairashuone oli järjestetty vanhaan päärakennukseen ja oli huoneen sisustus tarkoituksenmukainen. Pitkäaikaisesta sairashoidosta ja sairashuoneen valvonnasta huolehti kouluutettu sairaanhoitajatar. Hänellä oli säännöllinen vastaanotto joka päivä sairashuoneessa, milloin se ei ollut sairaille varattu, ja käsitteli hän siellä kaikki sellaiset vammat, jotka voitiin katsoa sairaanhoitajattarelle kuuluvaksi. Samalla hän toimi erään jonkin verran pienemmän oppilasosaston hoitajattarena. Ottaen huomioon oppilaiden suuren lukumäärän, jossa oli joukossa muutamia heikkoja, joille valokäsittely olisi tarpeen, ja kun alppi-aurinkolampun käyttäminen voitaisiin hyvin uskoa sairaanhoitajattarelle, piti lääkäri sairaanhoidon kannalta toivottavana ja taloudellisessakin suhteessa kaupungille edullisena, että koulukotiin hankittaisiin oma kvartsilamppu, mikä on jo ostettukin.

Paitsi sairashuonetta oli päärakennuksessa nyttemmin järjestetty vierashuone ja kokoontumishuone, nekin käytännöllisesti kalustettuina. Skioptikonkone oli ennestään ja aikomus oli hankkia myöskin filmikone — kaikki tarpeellisia lasten kasvatuksen ja viihtyisyyden tehostamisessa.

Kaupungin äskettäin ostamaa Siltalan tilaa katseltiin samalla kertaa ja olivat rakennukset ulkoapäin hyvässä kunnossa, mutta sisältä perinpohjaisen korjauksen tarpeessa. Päärakennukseen siellä voitaisiin erinäisten muunnostöiden jälkeen sijoittaa nelisenkymmentä lasta. Hyvää vettä oli saatavissa.

Joulukuun 8 p:nä toimitettiin vuositarkastus Toivolan koulukodissa. Sillä kertaa oli tässä laitoksessa 80 lasta, mutta ajoittain oli sinne täytynyt sijoittaa yli 90:kin. Tilanpuute vallitsi makuuhuoneissa ja luokkahuoneissa oli ahdasta, kuten aikaisemminkin. Apukoulua ei ollut tänä vuonna enempää kuin edellisenäkään. Apuluokka olisi kuitenkin tarpeellinen useita pikkulastenkouluikäisiä lapsia varten, jollaisia siellä tällöinkin oli ja joista varsin monet kaipasivat apukouluopetusta. Osittain vaikuttavat tällaiset lapset haitallisesti luokkaopetuksessa, taikka tulevat ne jätetyksi opetuksesta osatomiksi. Apukoulussa olisi useilla näistä lapsista ilmeisesti suurempia mahdollisuuksia henkiseen kehitykseen. Apukoululle ei laitoksissa kuitenkaan ole luokkahuonetta ja luultavasti ovat opettajavoimatkin riittämättömät. Toivolan koulukoti saa tohtori Lindénin käsityksen mukaan kärsiä vastaanottoja havaintokodissa vallitsevasta ahtaudesta, jota laitosta jo nykyisissä oloissa täytyy pitää aivan liian pienenä. Vastaanottokodin pikainen laajennus voisi vaikuttavalla tavalla helpottaa tilannetta Toivolan koulukodissa.

Terveystila oli Toivolassa vuoden kuluessa varsin hyvä. Osa äskettäin vastaanotetuista lapsista oli kuitenkin kalpeita ja heikkoja, joille alppi-aurinko-

käsittely tekisi hyvää varsinkin pimeimpänä vuodenaikana. Kouluutettua sairaanhoitajataria ja erikoista sairashuonetta ei ole kuitenkaan käytettävissä, minkä vuoksi kvartsilampun hankkiminen pitäisi ehkä siirtää tois- taiseksi. Lasten painonlisäys oli normaali.

Kaivo oli hyvässä kunnossa ja piti sen lähintä ympäristöä edelleen korot- taa savi- ja sorakerroksella, jottei pintavesi pääsisi valumaan kaivoon. Kum- pula nimisen huvilan käymälä oli uusi ja tarkoituksenmukainen ja Harjulan rappeutunut käymälä rakennettaisiin lähiaikoina uudelleen.

Harjulassa oli havaittu luteita, mutta suurempaa haittaa ei niistä ollut, koska tarmokkaasti toimittiin niiden hävittämiseksi.

Alaikäisille lainrikkokijlle oli nyttemmin varattu eri huvila maantien toiselle puolelle ja oli siellä tällöin 4 poikaa hoidettavana. Nämä eivät pääs- seet kosketuksiin koulukodin lasten kanssa. Terveystenhoidollisessa suhteessa ei näiden huollossa ja asunnossa ollut muistuttamista.

Vuoden kuluessa kävi koulukotien lääkäri Toivolassa erilaisten äkillisten tautien johdosta m. m. tammi- ja helmikuussa useita kertoja influensan takia, joka ilmeni kulkutaudin tapaisena. Toukokuussa lähetettiin eräs tyttö, jolla oli lievä vatsakalvontulehdus, Marian sairaalaan. Heinäkuun 22 p:nä tutkit- tiin muutamia lapsia, jotta olisi voitu päättää niiden toimittamisesta tylsä- mielisten laitokseen tai apukouluun ja elokuun 21 p:nä toimitettiin saman- tapainen tutkimus 3 muun lapsen suhteen.

Marraskuun 17 p:nä tarkastettiin vastaanotto- ja havaintokoti sekä ammattioppilaskoti. Hoidokkien terveydentila oli ylipäänsä hyvä ja painon- lisäys normaali. Luteita oli jonkin verran ammattioppilaskodissa. Muuten olivat olosuhteet kummassakin kodissa hyvät.

Tammikuussa oli lapsilla yleinen influensa. Vastaanotto- ja havainto- kotiin ei voitu silloin ottaa uusia hoidokkeja ja lasten lähettäminen sieltä toisiin laitoksiin lakkautettiin. Muutamia anginatapauksia ilmeni tammikuussa ja saman kuun lopussa useita korvatulehduksia. Maaliskuussa oli jälleen monta anginatapausta, joista yhtä seurasi äkillinen nivelreumatismi. Heinäkuussa esiintyi pari sikotautitapausta, elokuussa jälleen tapaus äkillistä nivelreuma- tismia ja vuoden lopussa anginaepidemia, joka tarttui melkein kaikkiin vas- taanottokodissa silloin olleisiin tyttöihin.

Lääketieteellisensiaatti E. R. Granholm antoi seuraavan selostuksen lastenkotien terveydentilasta vuonna 1929.

Oulunkylän pientenlastenkodissa sattuneet sairaustapaukset ilmenevät seuraavasta yhdistelmästä:

	0—1 v. lapsia.	Yli 1 v. lapsia.	Yh- teen- sä.		0—1 v. lapsia.	Yli 1 v. lapsia.	Yh- teen- sä.
Henkitorvenkatarrria	15	11	26	Vesirokkoa	—	3	3
Influensaa	11	5	16	Silmätulehduksista	2	—	2
Synnynnäistä syfilistä	1	12	13	Keuhkotuberkuloosia	1	—	1
Keuhkokuumetta	7	3	10	Kroonillista henki- torvenkatarrria	1	—	1
Riisitautia	6	—	6	Paiseita	1	—	1
Korvatulehduksista	3	2	5	Littlen tautia	—	1	1
Imurauhastulehduksista	2	3	5	Kouristusta	1	—	1
Synnynnäistä heik- koutta	4	—	4	Sääriluumurtumaa	1	—	1
Vatsa- ja suolikatarria	3	—	3				
				Yhteensä	59	40	99

Edellämainituista lapsista siirrettiin 21 sairaalaan; näistä oli 9 sairastunut keuhkokuumeeseen, 4 henkitorvenkatarrin, 2 vatsa- ja suolikatarriin, 2 silmätulehdukseen, 1 influenssaan, 1 keuhkotuberkuloosiin, 1 paiseisiin ja 1 lapsella oli sääriluunmurtuma. Kaikista sairastuneista lapsista kuoli 10, joista 5 keuhkokuumeeseen, 1 henkitorvenkatarrin, 1 kroonilliseen henkitorvenkatarrin, 1 vatsa- ja suolikatarriin, 1 keuhkotuberkuloosiin ja 1 synnynnäiseen heikkouteen. Sairashuoneella sattui näistä kuolemantapauksista 6, joista 4 keuhkokuumeen, 1 henkitorvenkatarrin ja 1 keuhkotuberkulosin aiheuttamaa. Mainituista 10 kuolleista lapsista oli 8 alle ja 2 yli 1 vuotta. Kodissa hoidettiin kaikkiaan 133 lasta, joten siis kuolleisuusprosentti oli 7.5, huomattavasti korkeampi kuin 6 edellisenä vuonna.

4 kuolemantapausta sattui lastenkodissa ollen aiheena keuhkokuume, vatsa- ja suolikatarri, synnynnäinen heikkous ja, sikäli kun voitiin määritellä, kroonillinen henkitorvenkatarrin. Viimeksimainittua taudinsyytä selvittävässä ruumiinavauksessa, joka toimitettiin patoloogisessa laitoksessa, todettiin ainoastaan suhteellisesti lievä henkitorvenkatarrin sekä erittäin suuri tymusrauhanen. Kuolema kohtasi äkkiä, ilman että hoitajattaret havaitsivat sitä ennen minkäänlaista pahoinvointia lapsessa.

Niinhyvin sairaus- kuin kuolemantapauksiakin sattui enemmän kuin edellisellä vuonna. Varsinkin influensa, henkitorvenkatarrin ja keuhkokuume raivosivat talven ja kevään kuluessa ja olivat vaikeaa laatua. Vastaanotetuista lapsista oli myöskin suuri osa heikkoja. Niinpä oli esim. 6 kuolleen lapsen paino vastaanotettaessa huomattavasti normaalia pienempi, yhdellä oli synnynnäinen syfilis ja yhdessä, jonka äiti oli kuollut keuhkotautiin, kehittyi keuhkotuberkuloosi 4 kuukauden ikäisenä.

Kullatorpan lastenkodissa sattuneet sairaustapaukset ilmenevät alla olevista numeroista:

Hinkuyskää	28	Anginaa	4
Tulirokkoa	22	Korvatulehdusta	4
Influensaa	14	Vesirokkoa	4
Henkitorvenkatarrin	13	Punakoiraa	2
Vatsa- ja suolikatarria	5	Riisitautia	1
Keuhkokuumetta	5		
Suun limakalvon tulehdusta ..	4		
		Yhteensä	106

Sairaista lapsista hoidettiin 30 sairaalassa. Kuolemantapauksia ei sattunut vuoden aikana. Myöskin Kullatorpassa eli erittäinkin tarttuvaa laatua olevien sairaustapausten luku suuri, mikä saa selityksensä siitä, ettei tässä laitoksessa enempää kuin Oulunkylän pikkulastenkodissakaan ole ollut puutteellisten huoneistojen vuoksi mahdollisuutta sairastuneiden lasten eristämiseen.

Gustaf ja Maria Hyvösen lastenkodin johtokunta oli antanut seuraavan selostuksen lastenkodin hoidosta ja hallinnosta vuonna 1929:

Johtokuntaan kuului puheenjohtajana tarkastaja M. Sillanpää ja jäsenenä ensimmäinen kaupunginlääkäri F. Hisinger, suomenkielisten kansakoulujen taloudenhoitaja S. Ojanne, lastentarhanjohtajatar I. Poppius ja varatuomari L. Silvenius. Johtokunta kokoontui tarvittaessa käsitellen vuoden kuluessa

37 asiaa, joista tärkeimpinä mainittakoon toimenpiteet pihamaan puutteen parantamiseksi, sekä lämpöjohdon teettäminen kodin kylmään porraskäytävään. Edellistä kysymystä ei kuitenkaan ratkaistu vuoden varrella.

Lastenkodin johtajattarena toimi sairaanhoitajatar I. Siirala, jota lasten hoitamisessa avusti lastentarhanopettajatar ja kolme lastenhoitajatarta sekä keittiöhenkilökunta.

Vuoden kuluessa oli lasten lukumäärä 30, 18 poikaa ja 12 tyttöä, joista useimmat oli otettu lastenkotiin jo vuonna 1925, jolloin se perustettiin. Elatuspäivien luku oli 10,137. Lasten ikä vaihteli 3 ja 15 vuoden välillä. Kevätlukukaudella kävi 13 ja syyslukukaudella 16 lasta eri kouluissa, kuten kansakouluissa ja sen jatkoluokilla, ammattikouluissa ja oppikouluissa. Lastentarhanopettajatar järjesti kodissa päivittäin lastentarhatoimintaa, mikä näyttikin olevan kovin mieluusaa lapsille. Koulutyönsä ohella saivat lapset tehdä kotiaskareita. Kesän aikana lastenkoti oli kuten aikaisemminkin sijoitettu kaupungilta vuokrattuun Herttoniemen huvilaan, mikä kuitenkin vähitellen osottautui liian pieneksi tarkoitukseen, minkä takia osa suuremmista lapsista oli poissa kodista kesän ajan.

Lastenkodin lääkäri lääketieteen lisensiaatti R. Granholmantoi seuraavan selostuksen lasten terveydentilasta vuoden varrella.

Vuoden kuluessa sattui verrattain useita tarttuvien tautien tapauksia, jotapaitsi melkein kaikki lapset olivat lievästi sairaina. Sairaustapausten luku oli seuraava: hinkuyskää 14, influensaa 11, pussitautia 11, vesirokkoa 11, keuhkokatarrria 6, umpisuolentulehdusta 1, tulirokkoa 1 ja lymfarauhasen tulehdusta 1. Eräs pojista, jolla oli umpisuolentulehdus, leikattiin Marian sairaalassa.

Johtokunnan laatima talousarvio ja lastenkodin todelliset menot sekä kustannukset lasta ja elatuspäivää kohti käy selville seuraavasta yhdistelmästä:

	Johtokunnan talousarvion määrärahat, Smk.	Todelliset menot, Smk.	Kokonaiskus- tannukset las- ta ja päivää kohti, Smk.
Palkat	158,326: —	151,162: —	14: 91
Talousmenot	113,706: —	81,802: 95	8: 07
Vaatetus	18,000: —	20,693: 10	2: 04
Kalusto	15,000: —	25,999: 10	2: 56
Lämpö ja valo	26,000: —	21,260: 90	2: 10
Kulunkimienot	20,000: —	19,939: 10	1: 97
Korjaukset	25,000: —	9,420: —	—: 93
Yhteensä	376,032: —	330,277: 15	32: 58

Lasten elatuksesta kertyi korvausta 83,993 markkaa ja henkilökunta maksoi luontaiseduistaan 50,932 markkaa. Jos edellämainitut tulot vähennetään menoista jää nettomenoiksi 195,352: 15 markkaa eli 19: 27 markkaa lasta ja päivää kohti.